

ת"פ (חיפה) 60208-05-23 - מדינת ישראל נ' פלוני

ת"פ (חיפה) 60208-05-23 - מדינת ישראל נ' פלוני מחוזי חיפה

ת"פ (חיפה) 60208-05-23

מדינת ישראל

נגד

פלוני (עציר)

בית המשפט המחוזי בחיפה

[29.07.2024]

כבוד השופט גיל קרזבום

גזר דין

כללי

1. הנאשם הודה והורשע במסגרת הסדר טיעון בכתב אישום מתוקן בעבירה של ניסיון הצתה, עבירה לפי סעיף 448(א) רישא + 25 לחוק העונשין (2 עבירות).

2. הסדר הטיעון מתייחס לתיקון כתב האישום ואינו כולל הסכמות לעניין העונש שיוטל על הנאשם.

עובדות כתב האישום המתוקן

3. ברחוב יאנוש קורצ'ק בעכו, בסמוך לבית הכנסת "אור חיים ושמחה" מוצבים שני פחי אשפה גדולים השייכים לעיריית עכו. ביום 26/04/23 בשעה 01:28 הגיע הנאשם בצמוד לפחי האשפה שהוא רכוב על אופניים חשמליות ומצויד בחומר המשמש להדלקת פחמים, הוציא מכיסו את החומר, ניסה להדליקו באמצעות המצית וזרק אותו לתוך אחד משני פחי האשפה. אדם שהבחין בעשן שיצא מתוך הפח הזעיק את כוחות כיבוי אש והם כיבו את האש. כתוצאה מההצתה, נגרם לפח נזק הנאמד בסך של כ-1,100 ₪ והיה צורך להחליפו בפח אחר. למחרת, בתאריך 27/04/23, בשעה 23:23, הגיע הנאשם למקום פעם נוספת למקום כשהוא רכוב על האופניים, הוציא מכיסו את החומר, ניסה להדליקו באמצעות המצית וזרק אותו לתוך הפח החדש. אדם שהבחין בעשן שיצא מהפח הזעיק את כוחות כיבוי אש, והם כיבו את האש. כתוצאה מניסיון ההצתה, נגרם לפח נזק הנאמד בסך של כ-1,100 ₪ והיה צורך להחליפו בפח נוסף.

טיעוני המאשימה לעונש

4. המאשימה בטיעוניה הדגישה את חומרת העבירה בה הורשע הנאשם וזאת בשל הפוטנציאל לגרימת נזקי גוף, רכוש ונזק סביבתי. הפנתה לפגיעה בערכים המוגנים כגון הצורך בשמירה על חיי אדם, שלום הציבור, רכוש, והסביבה בכללותה. בכל הקשור לנסיבות הקשורות בביצוע העבירה, טענה כי הנאשם הגיע פעמיים למקום האירוע לאחר תכנון שכלל הצטיידות בחתיכת חומר מוצק המשמש להדלקת פחמים ומצית לצורך הצתת רכוש ציבורי - פחי אשפה - שהיו סמוכים לבית כנסת ולבתי מגורים ובהתאם גם פוטנציאל הנזק. הפנתה לנזק שנגרם בסופו של יום לפחים בסך של 2200 ₪. הדגישה, כי דווקא העובדה שאין לנאשם מניע ברור, מצביעה על מסוכנותו הרבה לכלל הציבור, מאחר שמעשיו בלתי צפויים. המאשימה ציינה כי אמנם מעשיו של הנאשם לא כללו כוונה לפגוע בגוף או בנפש אך הם יכלו בנקל להסתיים בכך. בהתאם, טענה כי מעשיו של הנאשם נמצאים במדרג חומרה גבוה. בנוסף ציינה כי מדובר בנאשם בגיר, שאינו קרוב לסייג לאחריות פלילית, הבין היטב את חומרת מעשיו והשלכותיהן ואת הסיכון הנשקף מהם. באשר לנסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירה, הפנתה להודאתו המידית של הנאשם, ללקיחת האחריות ולחיסכון בשמיעת ראיות וחיסכון בזמן שיפוטי יקר, העדר עבר פלילי ומצבו הנפשי של הנאשם. בכל הקשור למדיניות הענישה הנהוגה, הפנתה לפסיקה רלוונטית וטענה כי על אף שהנאשם ניסה להצית את פחי האשפה בשני מועדים עוקבים, מדובר במעשה אחד, וביקשה לקבוע מתחם עונש אחד כולל הנע בין 20 ל- 48 חודשי מאסר בפועל. לאור כל האמור לעיל, עתרה למקם את עונשו של הנאשם ברף התחתון של המתחם. בנוסף ביקשה להטיל על הנאשם מאסר מותנה ארוך ומשמעותי ופיצוי לנפגע העבירה.

ראיות ההגנה לעונש

5. הוגשו מסמכים רפואיים של הנאשם (תע/1).

טיעוני ההגנה לעונש

6. ב"כ הנאשם, הפנה להודאתו המידית של הנאשם כבר בשלבי החקירה, לחיסכון בזמן שיפוטי יקר, ולרצונו של הנאשם לקבל טיפול ועזרה. עוד הפנה לנסיבותיו האישיות המורכבות של הנאשם, הקשות והכאובות והטראגיות, עת היה עד כילד לרצח אמו בידי אביו, למצבו הנפשי המורכב והקשה, בין היתר לכך שהוא סובל מסכיזופרניה ו-PTSD שבעקבותיו שהה במוסדות לבריאות הנפש. ביקש להתחשב בתקופה בה הנאשם מצוי במעצר עד תום הליכים, והתקופה בה היה עצור באיזוק אלקטרוני. בכל הקשור לנסיבות הקשורות בביצוע העבירה, ציין כי מדובר בניסיון להצתה הנמצא ברף התחתון ביותר במדרג החומרה. באשר למדיניות הענישה, הפנתה לפסיקה רלוונטית, וטען למתחם עונש הולם אשר נע בין 10 ועד ל- 30 חודשים. לאור כל האמור לעיל, ביקש להשית על הנאשם עונש מאסר ברף התחתון של המתחם.

7. העידה בפניי דודתו של הנאשם המשמשת לו כאפוטרופסית וזו שגידלה אותו לאחר רצח אמו, והפנתה לנסיבות חייו הקשות. ציינה כי תשמור עליו ותטפל בו עם שחרורו מהכלא.

8. הנאשם עצמו הצטער על ביצוע העבירה, ביקש סליחה והבטיח כי מעשיו לא יישנו. ציין כי הוא מטופל בתרופות ומצבו מאוזן וטוב, והביע את רצונו להשתלב בשוק העבודה מיד עם שחרורו מהכלא.

9. פרק ו' סימן א' 1 לחוק העונשין דן בהבניית שיפוט הדעת השיפוטי בענישה (סעיפים 40א-טו) וקובע בין היתר, כי העיקרון המנחה בגזירת הדין הינו עקרון ההלימה, קרי קיומו של יחס הולם בין חומרת מעשה העבירה בנסיבותיו ומידת האשמה של הנאשם ובין סוג ומידת העונש המוטלים עליו (ס' 40 א). ראשון השיקולים הוא הלימה ואחריו שיקום, הגנה על שלום הציבור, הרתעה אישית והרתעת הרבים. בשלב ראשון יש לקבוע את מתחם העונש ההולם, אשר נגזר מחומרת העבירה ונסיבות ביצועה, הערך החברתי עליו יש להגן, מידת הפגיעה בערך זה, ומדיניות הענישה הנהוגה ביחס לאותה עבירה.

הערכים שנפגעו ממעשיו של הנאשם

10. הערכים החברתיים הקשורים בעבירת ההצתה הינם הצורך להגן על שלום הציבור וביטחונו, על זכות הקניין והרכוש, השמירה על ערך החיים, שלמות הגוף, השלווה והביטחון האישי. כך גם אין להתעלם מהנזקים הסביבתיים שעלולים להיגרם משריפות. על חומרתה של עבירת ההצתה והפוטנציאל ההרסני הטמון בה, ניתן גם ללמוד גם מהעונש המרבי שנקבע בצידה (15 שנות מאסר). בתי המשפט חזרו הדגישו את חומרתה היתרה של עבירה זו, גם במקרים בה הנזק היחיד הינו רכושי (ר' ע"פ 728/13 עווידה נ' מדינת ישראל, וע"פ 4311/12 סורי נ' מדינת ישראל), זאת מפאת הפוטנציאל הממשי לגרימת נזק לגוף. מדובר בהתנהגות עבריינית הפוגעת לא רק בנפגע העבירה שרכושו ניזוק אלא בכלל הציבור שתחושות ביטחונו ואיכות חייו נפגעים. חומרתה של העבירה נובעת גם מעצם טיבה של ה"אש" שהשליטה בה קשה ולעיתים בלתי אפשרית, ובהתפשטותה גורמת כאמור לנזקים קשים לרכוש וגוף. בהתאם, נקבע לא פעם כי ככלל, יש להטיל בגינה של עבירת ההצתה עונש של מאסר בפועל (ר' ע"פ 6720/16 מדינת ישראל נ' פלוני). על חומרת עבירת ההצתה ושיקולי הענישה בגינה נאמר בע"פ 2939/19 חלפון נ' מדינת ישראל: "בהצתה טמון נזק הרסני. אש המתפשטת באופן בלתי מבוקר זורה הרס, ומסכנת את האדם ואת החי, את הגוף ואת הרכוש. לא בכדי עמד בית משפט זה על חומרת עבירת ההצתה, ודומה כי אין צורך להכביר בכך מילים. עם זאת, טווח הענישה בגין הצתה אינו אחיד, ובקביעתו יש ליתן את הדעת, בין היתר, לתוצאות ההצתה, לפוטנציאל הסיכון הגלום בה, לתכנון מוקדם ולעברו של המצית".

נסיבות ביצוע העבירות

11. מידת הפגיעה בערך המוגן משתנה בהתאם לנסיבות. יש להבחין בין הצתה של נכס ללא חשש להתפשטותה של האש, לבין מקרה בו האש עלולה להתפשט ולפגוע ברכוש אחר. כן יש לבחון את פוטנציאל הפגיעה בגוף ובנפש. למותר לציין שהצתה שגרמה בפועל לפגיעה בגוף או בנפש גם אם שלא במתכוון, חמורה בהרבה.

נסיבות ביצוע העבירה פורטו במסגרת תיאור עובדות כתב האישום המתוקן. המניע להצתה אינו ברור. חלקו של הנאשם בביצוע העבירות הינו מלא ומוחלט, הוא הגיע לאותו המקום עם חומר הצתה בשתי הזדמנויות, כך שקדם למעשהו תכנון. מדובר בנאשם בגיר שאינו קרוב לסייג לאחריות פלילית, הבין את חומרת מעשיו והשלכותיהם, והוא יכול היה להימנע מביצוע העבירות בפרט לאחר ניסיון ההצתה הראשון, אך הוא לא עשה כן. הגם שמדובר בעבירת ניסיון הצתה להבדיל מהעבירה המושלמת, יש להביא בחשבון את העובדה שלפחים נגרם נזק משמעותי הנאמד בכ-2200 ₪ והיה צורך להזעיק את כוחות הכיבוי בכל אחד מהאירועים. כך גם אין להתעלם מהעובדה שהפחים היו בסמוך לבית כנסת ובהתאם גם פוטנציאל הפגיעה באדם וברכוש. רק במזל האירועים לא הסתיימו בתוצאות קשות בהרבה, וזאת בעיקר בזכות אזרחים ערניים ופעולות מכבי האש.

12. במכלול הנסיבות, אני סבור כי במקרה זה הפגיעה בערכים המוגנים הינה בינונית.

13. בחינת מדיניות הענישה בעבירת הצתה מלמדת על מנעד ענישה רחב יחסית. בע"פ 700/20 אבו שקארה נ' מדינת ישראל, הנאשם הורשע בעבירת הצתה (תריס של קיוסק), זאת לאחר שהותקף בשטח הקיוסק על ידי אחר. ההצתה לא גרמה לנזק רב לרכוש ולא סיכנה איש. בית המשפט קבע מתחם עונש הולם שבין 12 ל-36 חודשי מאסר. הנאשם, ללא עבר פלילי מכביד, נדון לעונש של 12 חודשי מאסר בפועל. בית המשפט העליון דחה את ערעור הנאשם, וקבע כי העונש אף נוטה לקולה. בע"פ 7398/17 גומעה אנטילאת נ' מדינת ישראל הנאשם הורשע בעבירה של הצתה, בכך שהצית בשעות לילה בעודו בגילופין באמצעות מצת את תכולתם של מספר רב של פחי אשפה ומתקני אשפה, שנמצאו בסמוך לבתי מגורים ורכבים כתוצאה ממעשי הנאשם, נגרמו נזקים בסך 2,621 ₪. נקבע מתחם עונש הולם בין 18 - 36 חודשי מאסר בפועל והושת על הנאשם עונש של 28 חודשי מאסר בפועל. ערעור על חומרת העונש נדחה. בת"פ 578-02-17 מדינת ישראל נ' דניס וינוקור הנאשם הורשע על פי הודאתו בעבירה של הצתה בכך שהצית שלוש מכולות אשפה וקרטוניה בעיר נהרייה וגרם לנזק של אלפי שקלים. נקבע מתחם עונש הולם שבין 15 - 30 חודשי מאסר בפועל, והושת על הנאשם עונש של 20 חודשי מאסר בפועל תוך הפעלת מאסר על תנאי, חלקו בחופף וחלקו במצטבר, סך הכל הוטלו 25 חודשי מאסר בפועל. בת"פ 24661-01-21 מדינת ישראל נ' יאסר עמראת הנאשם הורשע בעבירה של הצתה, בכך שהגיע לתחנת דלק והצית פח אשפה שעמד בפינת ישיבה במתחם, ונגרמו נזקים בסך של כ-7,000 ₪. נקבע מתחם עונש הולם בין 18 - 36 חודשי מאסר בפועל והושת על הנאשם עונש של 20 חודשי מאסר בפועל, תוך הפעלת מאסר על תנאי, חלקו בחופף וחלקו במצטבר, סך הכל הוטלו 25 חודשי מאסר בפועל. בת"פ (ת"א) 18452-12-13 מדינת ישראל נ' אלכסנדר מישקרא הנאשם הורשע בשתי עבירות הצתה, בכך שבמקרה אחד הצית פח בחדר אשפה מתחת לבניין מגורים ובמקרה שני הצית וילון במועדון קשישים וגרם נזק לשולחן במשרד. נקבע מתחם עונש הולם בין שנתיים לארבע שנות מאסר, והושת עליו שנתיים מאסר בפועל. בע"פ 2588/15 ארונוב נ' מדינת ישראל הנאשם הורשע בעבירה של ניסיון הצתה, בכך שהגיע בשעת לילה רעול פנים לקיוסק שמעליו בית מגורים ואשר הוא מצוי בסכסוך עם בעליו כשהוא מצויד במקל ובנייר דליק. הנאשם דחף את הנייר באמצעות המקל דרך חריץ אל תוך הקיוסק, הצית את הנייר ונמלט. האש כבתה לאחר מספר שניות והותירה כתם פיח בלבד. נקבע מתחם עונש הנע בין 15 ל-30 חודשי מאסר בפועל. על הנאשם הוטלו 20 חודשי מאסר בפועל לצד ענישה נלווית. ערעור על חומרת העונש נדחה. ת"פ (חי') 13575-12-13 מדינת ישראל נ' כץ הנאשם הורשע בעבירות של ניסיון הצתה וחבלה במזיד. הנאשם ניקב את צמיגי הרכב, ניפץ את שמשות הרכב וניסה לשלח אש במיכל הדלק בכך שפתח את המיכל, הצית סמרטוט והניחו בוער במיכל. מיד לאחר מכן עזב את המקום. האש שאחזה בסמרטוט כבתה מאליה. נקבע מתחם עונש הנע בין 12 ל-36 חודשי מאסר בפועל. על הנאשם הוטלו 13 חודשי מאסר בפועל.
14. המאשימה הפנתה למספר פסקי דין, כאשר מתחמי הענישה נעים בין 15 ועד 48 חודשים מאסר בפועל, והעונשים שהוטלו נעים בין 20 ועד 36 חודשי מאסר בפועל.
15. ההגנה הפנתה למספר פסקי דין, כאשר מתחמי הענישה נעים בין 4 חודשי מאסר יכול וירוצו בעבודות שירות ועד 40 חודשי מאסר בפועל, והעונשים שהוטלו נעים בין 5 חודשי מאסר בעבודות שירות ועד 20 חודשי מאסר בפועל. מתחם העונש ההולם בתיק זה
16. הצדדים מסכימים כי יש לקבוע מתחם ענישה אחד. העונש המקסימלי הקבוע בצד עבירת ניסיון ההצתה הינו 15 שנות מאסר. לאחר ששקלתי את חומרת העבירות, נסיבות ביצוע כמפורט לעיל, מידת הפגיעה בערכים המוגנים והפסיקה הנהוגה, אני סבור כי מתחם העונש ההולם צריך לכלול רכיב של מאסר בפועל שלא יפחת מ- 14 חודשים ולא יעלה על 36 חודשים.
- נסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירה
17. לקולה אני מביא בחשבון את: הודאתו המידית של הנאשם, קבלת האחריות, החיסכון בזמן שיפוטי יקר, ונסיבותיו האישיות המורכבות והטראגיות כעולה מטיעוני ההגנה. משקל לקולה יינתן למצבו הנפשי של הנאשם כמפורט בטיעוני ההגנה והמסמכים הרפואיים, ומסמכי משרד הבריאות, והמרכז הרפואי לבריאות הנפש (נע/1). כך גם תובאנה בחשבון תקופות המעצר בהן הנאשם היה נתון מיום 05.05.23 ועד ליום 22.06.23, ומיום 15.08.23 ועד ליום 19.11.23, ומיום 20.03.24 ועד היום (כידוע תנאי מעצר יותר קשים מתנאי מאסר מה בפרט לנאשם הסובל ממצב נפשי קשה). בנוסף תובא בחשבון גם והתקופות בהן הנאשם היה נתון במעצר באיזוק אלקטרוני מיום 22.06.23 ועד ליום 15.08.23 ומיום 19.11.23 ועד ליום 20.03.24. כן יש להביא בחשבון לקולה העדר עבר פלילי. כן תובאנה בחשבון ההשלכות שעלולות להיות למאסר ארוך על הנאשם ומשפחתו. בהקשר זה יש להניח כי מאסרו למי שסובל ממצב נפשי מורכב קשה מזה של אדם בריא.
18. בכל הנוגע לקביעת העונש בתוך מתחם העונש ההולם, נוכח הנסיבות לקולה, אני סבור שנכון להטיל על הנאשם מאסר בפועל לתקופה המצויה ברף התחתון של המתחם.

19. לאור כל האמור לעיל, אני גוזר על הנאשם את העונשים הבאים:
אני גוזר על הנאשם מאסר בפועל לתקופה של 14 חודשים בניכוי ימי מעצרו מתאריך 08.05.23 ועד ליום 22.06.23 ומיום 15.08.23 ועד ליום 19.11.23, ומיום 20.03.24 ועד היום.
אני גוזר על הנאשם עונש מאסר על תנאי לתקופה של 10 חודשים והתנאי הוא שהנאשם לא יעבור בתוך 3 שנים מיום שחרורו ממאסרו, עבירה של הצתה או ניסיון הצתה או סיוע להצתה ויורשע בגינה.
אני גוזר על הנאשם עונש מאסר על תנאי לתקופה של 6 חודשים והתנאי הוא שהנאשם לא יעבור בתוך 3 שנים מיום שחרורו ממאסרו, עבירה של מעשה פזיזות או רשלנות באש או עבירה של גרימת שריפה ברשלנות או עבירה של היזק לרכוש בזדון ויורשע בגינה.
הנאשם ישלם לעיריית עכו פיצוי כספי בסך 2,000 ₪. הפיצוי ישולם עד ליום 01.01.25.
יש לשלם את הפיצוי לחשבון המרכז לגביית קנסות, אגרות והוצאות ברשות האכיפה והגבייה, החל מחלוף 3 ימים מיום מתן גזר הדין וזאת באחת מהדרכים הבאות: בכרטיס אשראי - באתר המקוון של רשות האכיפה והגבייה, www.eca.gov.il או חפש בגוגל "תשלום גביית קנסות". מוקד שירות טלפוני בשרות עצמי (מרכז גבייה) - בטלפון *35592 או בטלפון ****-***** (ניתן לפנות לנציגים לקבלת מידע במספרים הללו). במזומן בכל סניף של בנק הדואר - בהצגת תעודת זהות בלבד (אין צורך בשוברי תשלום).
זכות ערעור לבית המשפט העליון בתוך 45 יום מהיום.
ניתן היום, כ"ג תמוז תשפ"ד, 29 יולי 2024, בנוכחות הצדדים.